

Wychodzi codziennie o godz.

3ciej po południu.

Przedpłata wynosi:

MIEJSCOWA kwartalnie 3 zlr. 75 ct.
miesięcznie 1. 30
Z przesełk. pocztowa:
w państwie austriackim 4 zlr. 80 ent.

GAZETA NARODOWA.

Przedpłate przyjmują:

Biuro Administracji Gazety Narodowej przy ulicy Nowej pod l. 291.
OGŁOSZENIA przyjmują się za opłatą od wiersza drobnym drukiem 5 centów.

Uwagi nad budżetem na rok 1866.

Wczoraj podaliśmy ważniejszą datę z wywodu ministra finansów przy budżecie na rok 1866. Dzisiaj dołączamy kilka uwag.

Obraz finansów austriackich ułożony jest przez ministra bez wszelkich sztucznych zestawień i kombinacji, któremi by pokrywano prawdziwy stan rzeczy.

Od kilku miesięcy widzimy, jak ministerstwo usiłuje oszczędności zaprowadzić. Ale tak oszczędności dotychczasowe, jak i na r. 1866 zamierzone nie wielką przyniosły ulgę skarbowi.

Najważniejsze rubryki wydatków były na r. 1865: wojsko 81,000,000 zlr.
dług państwa 177,000,000 „
koszta poboru, zarządu i obrotu dochodów państwa 119,000,000 „

Razem 377,000,000 zlr.

Tymczasem właśnie w tych trzech największych pozycjach oszczędności na rok 1866 są albo bardzo małe, albo też jeszcze więcej przybywa wydatków.

Wojsko 80,000,000 zlr.
Dług państwa 190,500,000 „
Koszta poboru dochodów 117,300,000 „

Razem 387,000,000 zlr.

Cóż więc wobec większych w tych trzech rubrykach o 10 1/2 miliona na rok 1866 wydatków znaczą oszczędności w rubrykach innych, pomniejszych, zaledwie dwa miliony wynoszące.

Dopokąd w tych trzech głównych rubrykach nie nastąpi radykalna reforma, nie może być nigdy i mowy o równoważeniu dochodów z wydatkami.

Statystyka pożarów w państwie Moskiewskim.

Długi czas wszystkie prawie bez wyjątku moskiewskie dzienniki, obwiniały polską propagandę o udział w pożarach moskiewskich. Dwie ważne przyczyny były pobudką do tych obwinień.

Słowo zniesienia carskiego despotyzmu, wypowiedziane przez ostatnie powstanie, mogłoby znaleźć odgłos i wśród Moskali. Zapobiegając temu, przezorne Kątkowy, Leontiewy, Szezebalscy i im podobni chorągiewkami na nas obelgę i fałsz.

zarządu dochodów państwa nastąpić musi, jeżeli finanse państwa nie mają chylić się ku coraz większemu upadkowi.

I istotnie minister finansów w swym wywodzie zapowiada, iż w rubryce kosztów zarządu i obrotu dochodów skarbowych przygotował znaczne reformy, które w r. 1866 przeprowadzić zamierza, tak, że już w bieżącym roku okażą się oszczędności, a na rok 1867 już znaczne kwoty wydatków odpadną.

Sejmowe.

Pomimo całej krewkości, zapadu do czynów szlachetnych i zalet wielkich cechujących naturę polską wyznać potrzeba, że niezbyt często się zdarza, iż niektóre sprawy żywotne kraju bywają u nas traktowane z pewną obojętnością.

slugi, zbierane około prac nad dobrem powszechnym wypatrujemy tych zasług, czy to u ludzi prywatnych czyliż u osób, zaszczytnych powołaniem do spraw publicznych.

Kółka poselskie niechby się pilniej wedle tego, jak się grupują, zgrupowały przed uchwalaniem sejmiku każdej ustawy, przedtem umawiały się o sposób głosowania i poprawki, a nie wyrwanoby się potem pojedynkiem w sejmie z wnioskami, nieopieranymi przez nikogo.

Dotąd, pomijając sprawy drobniejsze, przygotowane albo wlokące się jeszcze od pierwszej kadencji sejmowej, poruszono cztery kwestje znaczniejsze ze strony posłów krajowych: jedną głodową, drugą fundacji hr. Skarbka, trzecią katastrofalną, czwartą funduszów uniwersytetu krakowskiego.

Pierwsza zasługa przynależy hr. Gólichowskiemu, który jako przewodniczący wydziałowi głodowemu zajął się szczerze i z wyrozumieniem sobie zapalem, rozwiązaniem poruczonego mu zadania.

Dzięki oględności p. Pietruskiego, obroniony został fundusz krajowy od wydatku najmniej 1 1/2 miliona; projekt bowiem do uchwały, dotyczącej nżycia kredytu krajowego, dla zapobieżenia nędzy z powodu nieurodzaju, wnosil w §. 3, ażeby a) rozdać 150,000 zlr. na wsparcie bezzwrotnie dla najbiedniejszych; b) zaliczyć kwotę 300,000 zlr. na budowanie dróg w miejscach, najbardziej dotkniętych nieurodzajem.

Przy tej sposobności zwrócił on także uwagę sejmowi na sprawę najżywniejszą kraju naszego, t.j. na oświatę publiczną, która i wedle zdania naszego przed wszystkimi innymi sprawami przedsięwzięta i załatwiona być powinna.

krzywdy i niesprawiedliwości społeczeństwa, myślący ludzie zdrygnęli się i zaczęli poszukiwać innych przyczyn spustoszenia kraju.

Przypomniano, że na zachodzie jest zwyczaj badać statystykę i z niej wyciągać ważne nauki. Więc czemużby nie zagłębić się w statystykę pożarów moskiewskich? Niedokładny to wprawdzie materiał. W nim pełno błędów, które ze zlej woli lub gupoty popełnił urzędniczy carsey, bez oświaty, umiejący się tylko czolgnać przed wyższą władzą.

Badania takie potrzebowały koniecznego odwołania się im. W zachodnich guberniach zjawia się nieznaną fakt powszechnych a strasznych pożarów.

W głębi Moskwy władze mądre moskiewskie rozstrzelują kilka zesłanych młodych powstańców niby podpalaczy, by dać zadośćuczynienie rozpasanej czerni w niektórych miejscowościach moskiewskich, choć wiedzą aż nadto dobrze, że poświęcenie przeseł ofary zupełnie niewinne.

Wszelki wypadek materialny jest wynikiem pewnych przyczyn, nieustannie działających według stałych praw. Znajac prawo działania i przyczyny wzrostu sily jakiegokolwiek, potrafimy dopiero obmyśleć zaradze środki przeciwko ponawianiu się tych wypadków szkodliwych; dopokąd zaś sily działają w zupełności, wszelka praca pójdzie na nie, bo zawsze objaw, wynik działania będzie następował. To da się zastó-

sować tak: rozstrzelanie jednych, ani zsyłanie innych na Syberję, ani gniebienie Polaków nie wstrzymuje pożarów. Były lata, gdy nikt nawet nie podejrzewał Polaków o podpalanie, a pożary trwały, — jasno więc, że istnieje i działa inna sily, którą zbadać należy.

Dowodła dawniej statystyka, że rozboje, zabójstwa, nawet samobójstwa, kradzieże i t. p. nie są rzeczą przypadkową. Przekonało się, że w narodach w miarę postępu te przestępstwa i zbrodnie mkną, i jeżeli społeczność pozostaje na tem sameu stopniu oświaty, corocznie ogólna ilość wydarzeń tegoż gatunku pozostaje niezmienną.

O ile by się pożar nie wydawał zjawiskiem przypadkowym, dowolnym, zawsze on musi mieć podstawę w zwyczajach i bycie narodu, bo każda przypadkowość jest nie więcej jak prawdopodobieństwem powtórzenia się wypadku, jak stosunek szans przyjaźnych powtórzeniu się zjawiska do możebnych przypadków. By znać możliwe przypadki pożarów, trzeba znać zwyczaj narodowe, sprzyjające wszczęciu się pożaru, lub temu zapobiegające.

Niedaleko widzący rzeczy badacz od razu mógł to także przewidzieć; to też nie dziw

bynajmniej, że i Moskale, zagłębiający się nad statystykę, spostrzegli przeciw ten związek klimatu kraju, zwyczajów ludu i nadzwyczajnych wypadków. Zaczyna się więc podejmować głos, który nielekając się nawet carskich policyj powiada: „niesłusznie byłoby wyszukiwać przyczyn tego powiększenia pożarów w jakiegokolwiek nadzwyczajnych okolicznościach, któreby rzeczywiście zwiększyły ilość podpalania. Głos ten z razu słaby, lecz zawsze każde dopuszczać, że w przyszłości obudzi popęd do zastanowienia się głębszego i ustrzeże tłumy od zjadłego nienawidzenia innych ludów.

Powiadam, że z pod dzikich wrzasków moskiewskich publicystów, którzy od kozaków swych przyjęli system wrzeszczeć o kilka wierszy od nieprzyjaciela i strzelać na wiatr próbując, a nuż się przeciwnik ułknie; z pod tych dzikich wrzasków, z pod cenzur i gróźb, był zaslanym lada dzień do katorgi jak Michajłow, Czernyszewski, Bołot lub inni piśmiennicy moskiewscy za dni naszych, zjawia się w Petersburgskich Wiadomościach artykuł „o pożarach w Moskwie.”

Autor nie był w zupełności wolny od przesądów swego społeczeństwa, lub też nie miał odwagi wypowiedzieć swym rodakom jasno, że nie należy obwiniać Polaków. W kilku miejscach wyrażając dobitnie z kąd pochodził pożar, powiada jednak, że on nie odrzuca wpływu cząstkowego politycznych dążeń na pożary. Powiada, że może i były podpalania, mające udział wspólne z tą szują, z której wychodził zaslanym wieszający i t. p. — Ostatni ustęp uznaliśmy to samo pojmovali.

Dla Europy i Polski wieszanie, to Marawiew i jego sprzedajna halastra, która wieszala wszystkie jednostki, dążące do niepodległości swego narodu; ci rzeczywiście palili wsie i

PIEKARNIA

w mieście Kraków, jest zaraz do wynajęcia. Bliska wiodąca do właściciela Królowa przy ulicy Piekarskiej. 1004 1-3

Mój najdokładniej urządzonej

SKŁAD

wszystkich gatunków nasion

Wszystkie nasiona zbioru, po części sprowadzonych z Anglii i Francji, polecam szanownej publiczności. Dokładny katalog nasion i rosad rozeszły za trzy tygodnie franco, upraszam przeto o laskawe zamówienia. 1006 1-6

KAROL NEUMANN.

Handel nasion przy placu Mariackim 1. 34. skład ogrodniczy na Żółkiewskim przedmieściu pod l. 327/2.

Ważne dla gospodarzy.

Ważny zapas nasion, kilku tysięcy setników pudrety, w ciągu roku zesłano na Walec Pamięński we Lwowie do kłoboczan, zostało jeszcze półtora tysiąca setników. — transport takowej wielce dogodny, przy ulicy Walec, z ziemniakami do Lwowa przyjeżdżającymi i prozą do powracającymi.

Pudreta sprzedaje się po pierwotnej cenie 30 cent. w. a za setnik wagi wiedeńskiej, w zwykły worek koroway mieszczą się dwa setniki takowej. — 30 setników pudrety daje na przestrzeni jednego morga ziemi nawet nieurodzajnej dostateczny i zdrowy las trzy lub więcej silnie działający nasion, już w pierwszym roku po użyciu przez roztanie więcej, niż byłby wóz kukurydzy.

Sprzedaj pudrety odhywa się na Walec w aptece; zamówienia zaś na takową przyjmują Izba Zalatwień Nr. 179 w rynku, przy ulicy i fabryka na Walec bezpośrednio.

Oczem F. T. gospodarzy chcących kompostować z drogi i torzniejszej pory roku, nie należy zrywać sobie przygotowane wcześniej przelana ilość tego w ogóle za bardzo praktyczny używany nawozu najmniejszym się zawiadania.

Ze Zakładu wyrobu pudrety we Lwowie na Walec Pamięńskiej dnia 1. stycznia 1866. 1002 1-1

Dyrekcja Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie,

zawiadania szanownych panów artystów, że wystawa sztuki rzeźbiarstwa, malarstwa i architektury, otwarta będzie w roku 1866 dnia 12. marca, w lokalu Towarzystwa przy ulicy Beackiej, w domu barona Larischa. Trwać będzie miesiące dwa. Dyrekcja wywiąże uprzejmie pp. artystów, by ze swymi dziełami na tę wystawę pospiesznie raczyli, prosząc zarazem, ażeby i takowe nadesłać chcieli przed 15. lutym pod adresem

Na wystawie Sztuk Pięknych w Krakowie.

Przesyłki przyjmują Dyrekcja na koszt Towarzystwa, z tem atoli zastrzeżeniem, że paki mają być oddawane na zwykłe poczgi lub wozy towarowe; kłoby zaś je chciał przesłać pocingiem osobowym, pospieszonym lub przez pocztę, sam winien opłacić, chyba że paczka nie wiele waży i tylko przez pocztę może być przesłana. w takim razie Dyrekcja ponosi koszt transportu. Przesyłki spóźnione, nadchodzące na dwa tygodnie przed zamknięciem wystawy, przesyłają sam opłat.

Kłoby chciał przesłać paki niezwykłych rozmiarów lub ciężaru, zwłaszcza ze stron dalekich, winien wprzód porozumieć się z Dyrekcją co do kosztów transportu.

Kraków dnia 6. grudnia 1865. J. Fr. Kolosowski, 1304 3-3 P. O. sekretarz dyrekcji.

Zupełna wyprzedaż porcelany

o 20% niżej cen fabrycznych. Dyrekcja fabryki porcelany hr. Thuna w Klösterle, wyprzedaje znajdujące się porcelany u Bonifacego Stillera we Lwowie.

C. Venier, dyrektor fabryki. 1325 5-0

Papier Wlinsi.

Ogromne powodzenie tego środka pochodzi z jego własności doświadczonych wprowadzenia na powierzchnię ciała zapalenia i rozdrażnienia najwzrostniejszych części organizmu wewnątrz. Najznakomitsi lekarze w Paryżu zalecają Papier Wlinsi na katar, grype, zapalenie gardła, rozdrażnienie naczyń oddechowych (bronchites), reumatyzm w łedziach i nerwach biodrowych etc. Jednorazowe lub dwurazowe użycie wytarza i nie zostawia żadnego śladu przez swierzbienia, jak również nie wymaga diety. 1179 8-24 Dostać można we Lwowie w aptece p. Rukera, w Krakowie w aptece p. Bruno Miezyskiego i w Brodach p. Franzos.

Adam Majewski

we Lwowie przy placu Kapitulnym Nr. 31. Spowodowany brakiem prawdziwie uzdolnionych ludzi do najmniejszego ubierania głów damskich i męzkich, sprowadziłem z Paryża i Wiednia zdolnych w tej sztuce subjektów, niemniej znaczny wybór najmodniejszych ubrań, girland, kwiatów i t. p., o czem mając zaszczyt uwiadomić Szanowną Publiczność, rokuję sobie i nadal laskawe Jej względy. 1005 1-3

Dra Kartscha

Poradnik lekarski w chorobach wewnętrznosci, podług najnowszych badań i doświadczeń medycyny, jest w każdej księgarni do nabycia — Ordynacja domowa przy ulicy Teatralnej pod l. 34 naprzeciw poliej od godziny 2-5. Wspomniane słabości dają się także listowicie iadymnie wyczyć. 1015 7-30

Potrzebny jest do zarządu 1000 morg. lasu Leśniczy fachowo uzdolniony, mogący wykazać się dobrimi świadectwami, w Oskreszanieci, poczta Chodorów, obwód brzeski. 1003 1-3

POSFORAN ŻELAZA P. LERAS DOKTORA UMIEJĘTNOŚCI

Połączenie w sobie cieklym piecwiastków wyrobionych krew i koseł, z jaką ten środek daje się assimilować przez najdelikatniejszy żołądek, wreszcie nazwisko zaszczytnie znane w dziedzinie umiejętności samego wynalazcy, oto są zalety, które zjednały tej preparacji uznanie w całym świecie. Fosforan żelaza przywraca apetyt, ułatwia trawienie, usmierza boleści żołądka, a najsukuczniejszym jest dla kobiet cierpiących na białe upławy (leucorrhoe) a szczególnie zadziwiające sprawia skutki, kiedy idzie o rozwinięcie organizmu młodych panienek cierpiących białaczke. Fosforan żelaza przywraca siły wyniszczone i używa się po kwiatokach, przy powrocie do zdrowia po ciężkich słabościach, dla osób wstających, dzieci i starców, albowiem jest to środek przedewszystkiem toniczny i pokrzepiający. 1172 4-16 Dostać można we Lwowie w aptece Zygmunta Rukera i w aptece A. Berlinera, w Brodach u p. Franzos.

Pojazd kryty

w dobrym stanie, który kosztował 900 złr., jest teraz za 250 złr. do sprzedania. 1328 6-6 Blizsza wiadomość pod l. 123 przy ulicy Piekarskiej.

Bardzo ważne dla kapitalistów

Trzypiątrowa kamienica we Lwowie, w rynku, gdzie

jest sklep Tadeusza Uziębly, blachą pokryta, w jak najlepszym stanie, jest podbardzo korzystnymi warunkami z wolnej 1344 reki, zaraz do sprzedania. 7-10

Blizsza wiadomość udziela pan adwokat Maly, lub też sam właściciel tejże.

A. Steifa Synowie

przy ulicy Jeznickiej, mają na składzie komisowym wielki zapas: 1324 3-3

Dubeltówek i Rewolwerów fabrykanta Lebedy, KASY OGNIOTRWAŁE różnej wielkości Wiesego z Wiednia.

Największy wybór

LAMP NAFTOWYCH

tak zwanych petroleum z pierwszej uprzywilejowanej fabryki 1227 8-8

BRACI BRÜNNERÓW w Wiedniu, znajdują się w handlu

A. STEIFA SYNÓW.

Aby odbyt tych lamp jak najliczniej powiększyć, sprzedają się one po cenach fabrycznych, bez dobieczuła transportu.

OSTATNI TYDZIEŃ

do nabycia losów dziewiętej przez ces. król. dyrekcję dochodów loteryjnych zagwarantowanej

WIELKIEJ LOTERJI

dla celów powszechnie użytecznych.

W niej przypada 10419 wygranych, razem

300.000 złotych wal. austr.

a to:

pierwsza główna wygrana	80000	złr.
druga	25000	"
trzecia	10000	"

tudzież 2 wygrane po 5000 złr., 3 po 4000 złr., 4 po 3000 złr., 5 po 2000 złr., 20 po 1000 złr., 28 po 500 złr., 38 po 200 złr., 76 po 100 złr., 170 po 50 złr., 5000 wygranych seryj po 10 złr., a 5000 po 5 złr.

Ciagnienie nieodwołalnie **dnia 9. Stycznia 1866.** | Cena losu **po 3 złr. waluty austr.**

Loterja rządowa nie prywatna. — Istnieje jeden tylko gatunek losów, bez różnicy klas, i jedna tylko cena onychże. — Każdy los gra w jednym tylko ciagnieniu na wszystkie wygrane. — Każdy los serji wyciągniętej może oprócz wygranej, na serję przypadającej, odnieść także i wielką wygraną. — Zaraz po ciagnieniu wydany będzie wykaz wygranych. — Czternaście dni po ciagnieniu nastąpi wypłata wygranych za przedłożeniem losów oryginalnych w kasie loterji w Wiedniu (Salzgries Nr. 20), z potrąceniem prawem przepisanej 6¹/₂-procentowej należności od wygranych, przezco przyklepanie znaczków stemplowych na losach wygrywających zaniechanem być ma. — Wszelkie wygrane, któreby w ciągu 6 miesięcy po ciagnieniu przeto do 9. lipca 1866 r. z jakiegokolwiekby powodu nie były podniesione, przepadają wedle §. 10. programu gry na rzecz celów, dla których czysty dochód tej loterji Najlaskawiej jest przeznaczony. — Blizsze wiadomości zawiera program gry, znajdujący się u wszystkich organów sprzedaży, który do zakupionych losów załączonym będzie.

Od c. k. Dyrekcji dochodów loteryjnych w Wiedniu.